

NORSKE GRAFIKERE

Stiftet i 1919

Regelbrytterytter

av Aleksi Mannila-Wildhagen

På veggen, i rommet

Utstillingen *Rough Travel for a Rare Thing* er i vesentlighet trykket og bygget opp i et temporært grafikkverksted hjemme i kjelleren til kunstneren. Arbeidene er produsert med inngående håndverkskunnskap og bearbeidet i mange omganger. Teknikkene vi møter er silketrykk, monotypi, tresnitt, dyptrykk, chine-collé og digitaltrykk. Samtlige verk i utstillingen er unike og dermed løsrevet fra mer klassiske presentasjonsformer for grafikk i opplag. Alt for å skape en egen estetikk, presse grenser i trykkekunsten, og lage noe underfundig og godt for øyet, ofte på grensen til kollaps.

Tilfeller

Når det snakkes om frie og spontane bilder, bilder som har blitt til så og si ut av intet, blir de ofte misforstått som tilfeldigheter i en prosess der «alt går an». I hverdagen er vi vant til at noe «bare skjedde!». Mens med bildene vi ser her, forholder det seg egentlig stikk motsatt: det som oppstod under tilblivelsen var aldri bare tilfeldig alene. Tilfeldighetene var villet, og ble derfor avlet frem, både bevisst og underbevisst. De ble oppdaget og analysert, og deretter enten forvaltet eller forkastet.

Kaos

Rough Travel for a Rare Thing-serien består av frie «samtaler» hånd og hode imellom, og det er i denne dialogen tilfeldigheter er fremkalt. I samme ånd «klipper» Anders Kjellesvik inn elementer fra billedflimmeret rundt oss. På sett og vis stopper han mylderet, og plukker ut fragmenter fra «skyens» nedfall, eller han pulveriserer disse bildene på dataskjermen, før de så blir skrevet ut, overført til silketrykk, og deretter videre påført monotypier. Andre ganger tar det tid før vi med ett blir motivet bevisst; barberblader fra Venus, -ja vel-hva pokker! Men ofte ser disse tydeligere motivene nærmest ut til å være vilkårlig valgt, som for å nekte bildet å bli ladet med noen form for innhold, annet enn det å skulle bli et bilde. At han søker bilder som er nok, ikke på grunn av motivet, men helheten bildet utstråler, på sine premisser. Og likevel ender bildene faktisk opp med å reflektere innhold rundt oss, eller snarere en del av alt kaoset vi omgås, der mening og meningsløshet er to størrelser side om side, uløselig knyttet til hverandre. En type motsetningsforhold som er typisk for kunsten, hm!..., og livet. Bruddstykker fra meningsmylderet blir, i dette prosjektet, på sett og vis etterlignet, konserveret og foredlet. I hans bilde vel og merke.

Kontrolltap

Faktisk er det sånn at det å skape slike bilder, at i arbeidet med det, er det flere motsetninger, paradokser og selvmotsigelser enn vi ellers er klar over at vi håndterer i det daglige. Tilstedeværelse er nødvendig, men det er like viktig å gi slipp og miste seg selv og kontrollen. Og dette må du være bevisst men samtidig også helt glemme. Du må være villig til å forkaste gode kvaliteter, og ta vare på dårlige for å se om det fungerer i helheten. Og ja, du må tenke helhet, men glemme den og gå i detalj. Du må maksimalisere og minimalisere, legge til og trekke fra. Prosessen innebærer tro og tvil, humor, alvor, vilje og uvilje, konsentrasjon og ukonsentrasjon. Og alt må veksles på, tøyles og tøyes. Hva er mulig, hva og hvorfor er noe pent, stygt, kjedelig, interessant? Det er som om alle reglene du har lært både skal bevises og motbevises, samtidig og på en gang.

Tempo, tempo, tempo

Arbeidet skjer både fort og langsomt. Hurtig i den forstand at hodet og kroppen, som i Kjellesviks tilfelle har mange års erfaring, raskt klarer å analysere hvorvidt noe er nyttig/ brukbart/interessant, eller helt uten potensiale i sammenhengen. Langsamt fordi det alltid også oppstår komplikasjoner der det visuelt tilfeldige ikke lar seg plassere umiddelbart, men må fordøyes og vente, stille seg i kø, for deretter å gå videre eller bli refusert. Og slik fortsetter samtalen mellom kunstneren og verket. Frem til arbeidet, egentlig i korrespondanse med magefølelser og muligens fornuft, sier at «nok er nok, her kommer vi ikke lenger, dette står.»

Avsender og mottager

Samtaleprosessen mellom kunstner og verk, er et av redskapene som forer arbeidet med egenkarakter. Håndens bevegelser er en annen, og begge deler er utfoldelser vi forsøker å regjere, men som aldri helt vil la seg kontrollere. Det er i samtalen kunstneren fristiller seg fra verden omkring og putter huet i handlingen og ned på underlaget eller ut i verden. Det er her kunstneren møter seg selv og må danse eller bryte med demoner og engler. Det handler altså med andre ord om å satse seg selv inn i bildet for å se om symbiosen, du og arbeidet, holder mål.

Men også betrakteren har ansvar. Ansvar for å konsumere med øyne og hode, bidra i fortellingen. Så når vi nå ser silketrykkede Disney-slott, duplisert flymat, hagemøbler, Bambi, Venus-barberblader, en harepus, eller bilder der forelegget ikke lenger kan spores, men som likevel forer nysgjerrige øyne, da blir det hele som ved triks og trylleslag, så forbasket vakkert og filmatisk. Om vi kommer oss skikkelig inn i bildene, møter vi alle stemningene og dialogene som først var oppstykket og delt i kjeller, hode og på papiret. Nå er de på rett plass, i offentligheten som et ekko, der de skaper nye narrativ vi enda ikke kan forstå, men likevel fatter. For se, der er de jo, selvstendige, ment og villet.

Fortellingen er fra tiden de ble til, i Covid-pandemiens kjølvann og dermed utviklet som konsekvens av denne. Provosert frem i kjeller og hage, noen belyst og fremkalt av solen, alle i en skiftende prosess, stemningspåvirket av både omstendighetene i verden og lokalt på hjemmefronten, og fremfor alt med evnen til å la øyet, hodet og hånden jobbe på lag.

A.M.W 2020